

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

ОБУХ ЛЮДМИЛА ВАСИЛІВНА

УДК 78.011.4:316.3(477)"19/20"

**МЕНЕДЖМЕНТ АКАДЕМІЧНОЇ МУЗИКИ
В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ
(КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТЬ)**

26.00.01 – теорія та історія культури

Реферат

**дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора мистецтвознавства**

Івано-Франківськ – 2023

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі музичної україністики та народно-інструментального мистецтва Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України (м. Івано-Франківськ)

Науковий консультант: заслужений працівник культури України, доктор мистецтвознавства, професор
Карась Ганна Василівна,
професор кафедри методики музичного виховання та диригування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Офіційні опоненти: заслужений працівник освіти України, доктор культурології, професор,
Копієвська Ольга Рафаїлівна,
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, в. о. ректора

заслужений діяч мистецтв України, член-кореспондент НАМ України, доктор мистецтвознавства, професор
Кияновська Любов Олександрівна,
Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, завідувач кафедри історії музики

доктор мистецтвознавства, професор
Станіславська Катерина Ігорівна,
Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, професор кафедри музичного виховання

Захист відбудеться «06» жовтня 2023 року о 12.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 20.051.08 у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника за адресою: 76000, м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 88, «Науковий парк «Прикарпатський університет».

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57) та на офіційному сайті університету (<https://svr.pnu.edu.ua/>).

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Юрій ВОЛОЩУК

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Реалії сучасного культуротворчого процесу, який стрімко розвивається в Україні, спонукає до осмислення нових явищ, одним з яких є музичний менеджмент. Перехід України від початку відновлення незалежності до ринкової економіки торкнувся усіх сфер геополітичної, економічно-господарської, інтелектуальної та культурно-освітньої діяльності, зокрема і галузі музичної індустрії. У цій сфері культури відбулися докорінні зміни. Економічна складова, поруч із творчістю, набула обертів та стала невід'ємною частиною музичної культури. Їх синтезуюча взаємодія призвела до превалювання конкурентоспроможності, оригінальності та диференціації того чи іншого музичного проєкту не лише в контексті українського державотворення, а й відповідно світовим соціальним стандартам початку нового тисячоліття.

Про важливість наукових студій у сфері менеджменту культури як категорії науки засвідчують численні розробки теоретичних засад економічного менеджменту та маркетингу зарубіжних практиків І. Адізеса, П. Аллена, П. Барроу, Дж. Гоїнса, П. Друкера, О. Інгіу, С. Катліпа, К. Келлера, Ф. Котлера, Ф. Кольбера, К. Масао, К. Мацусіти, Г. Мінцберга, Д. Пассмана, М. Портера, Я. Рентона, С. Фріта, С. Шемела, праці яких стали доступними в Україні лише від початку 2000-х років. Їх нечисленні переклади на пострадянських теренах дозволили вченим адаптувати зарубіжний досвід під теорію і практику українських реалій. У цьому напрямку базові напрацювання одними з перших здійснили вітчизняні економісти (Є. Палига), державні управлінці (О. Батіщева, В. Карлова, В. Малімон, Н. Фесенко), філософи (С. Дрожжина), освітяни і педагоги (В. Вознюк, В. Кремень, М. Поплавський, Г. Хоружий), а також культурологи і мистецтвознавці (Л. Абрамов, Т. Азарова, І. Безгін, О. Берегова, О. Копієвська, М. Копиця, Н. Ігошкіна).

Деякі аспекти менеджменту у сфері державного управління та культурної політики висвітлені у працях О. Антонюк, В. Вахрущева, О. Гриценко, В. Дереди, І. Дзюби, В. Добровольської, Н. Дяченко, О. Євмешкіної, І. Ігнатченко, В. Купрійчука, І. Медведєва, Т. Пересунько, В. Пугача, Р. Радейка, О. Різника, В. Солодовника, М. Стріхи, Н. Фесенко, О. Червякової, О. Чечеля та ін.

Музичний менеджмент як складний і багаторівневий процес, що вимагає від його учасників високих інтелектуальних та організаторських здібностей, неповторної харизми, великої віддачі сил та часу, має подібну систему координат, до основних функцій якої також належать принципи управління: організація, контроль, координація, регулювання, передбачення, активізація та дослідження. Проте, як окремий напрям, що потребує на сьогодні міждисциплінарного підходу та комплексного обґрунтування, цей різновид науки про управління у сфері академічної музичної культури лише починає торувати свій шлях. Він розпочався з напрацювань мистецтвознавців Г. Карась, М. Копиці, М. Поплавського, Ю. Чекана, Ю. Шведа, які присвячені окремим аспектам управління в сфері академічної музичної культури. Однак і досі не створено цілісної картини цього виду менеджменту. Накопичений дослідниками матеріал дозволяє не лише систематизувати та структурувати сам процес, а й, узагальнивши, вийти на нове бачення соціокультурного продукування української музичної культури високого гатунку. Репрезентація академічної музики в соціокультурних реаліях сьогодення потребує більш глибокого вивчення та опрацювання засад менеджменту і пошуку нових форм його застосування.

Отже, актуальність проблеми вивчення менеджменту академічної музики, її обмежене висвітлення в науковій літературі, недостатній теоретичний рівень зазначеної проблеми в мистецтвознавстві та культурології, необхідність осягнення соціокультурного феномена управління у сфері музичної культури й академічного мистецтва як цілісної системи в контексті локальних і глокальних культурних практик,

міжкультурних комунікацій, національних та інтернаціональних вимірів, а також необхідність подолання розриву між об'єктивно існуючими практиками культурного менеджменту й реальним станом його наукового вивчення в Україні зумовили вибір теми дослідження – **«Менеджмент академічної музики в соціокультурному просторі України (кінець ХХ – початок ХХІ століть)»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами. Зміст і напрямок досліджень, що виконані в дисертаційній роботі, спрямовані на вирішення завдань, поставлених Указом Президента України «Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки» № 487/2021 від 27 вересня 2021 р. та ратифікованих Законом України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» № 2034-IX від 13.12.2022 р.

Дисертаційна робота є ініціативною й одночасно складовою частиною науково-дослідних робіт Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Житомирського державного університету імені Івана Франка, результати якої були використані при розробці **державних бюджетних тематик університетів:**

– «Актуальні питання культурології: теорія та історія культури» (державний реєстраційний номер 0117U004571): Етап 1. Менеджмент музичної культури: джерелознавчі та методологічні засади (2019) – авторкою визначено джерелознавчі та методологічні засади менеджменту музичної культури. Етап 2. Інституалізація менеджменту академічної музики в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століть (2020) – вивчено питання існуючої системи культурно-музичної організації, а також здійснено пошук нових шляхів її формування в умовах динамічних внутрішніх та зовнішніх глобалізаційних змін на межі двох століть. Етап 3. Арт-менеджер – ключовий елемент комунікативного простору культурної індустрії, Event-менеджменту та PR-у академічної музики (2021) – вивчено успішну

діяльність митців і культурно-громадських діячів у сфері академічної музики, розглянуто умови формування професійних арт-менеджерів у освітньому середовищі держави на сучасному етапі, доповнення понятійного апарату та відслідкування ситуацій екстраполяції засобів економічного менеджменту в сферу культури і мистецтва для підтвердження ефективності політики успішної кооперації академічної музичної культури і грошей на державному рівні.

– «Теорія і практика мистецької освіти» (державний реєстраційний номер 0112U00268): Етап 1. Теоретико-методологічні засади мистецької освіти (2020) – авторкою узагальнені теоретико-методологічні напрацювання та досліджено провідний освітологічний досвід у сфері мистецької освіти. Етап 2. Дослідження окремих аспектів менеджменту мистецької освіти (2021) – авторкою проаналізовані загальні особливості та процес функціонування закладів мистецької освіти та освітніх установ, де реалізуються мистецькі програми;

– «Мистецька освіта України в світовому соціокультурному просторі: тяглість традицій та інновації» (державний реєстраційний номер 0122U200109): Етап 1. Мистецькі проекти та практика їх реалізації в умовах соціокультурних змін (2022) – авторкою досліджено глобалізаційні процеси та їхній вплив на академічне музичне мистецтво; висвітлені культурно-мистецькі події в умовах соціокультурних змін та дистанційної освіти.

Метою дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування системного і багаторівневого явища музичного менеджменту академічної музики в Україні та практики його реалізації на межі ХХ–ХХІ століть.

Відповідно до поставленої мети у дослідженні передбачено вирішення таких **завдань**:

– виявити, опрацювати, систематизувати, проаналізувати різноманітні документальні джерела, культурні артефакти музичного менеджменту академічної музики в Україні з метою встановлення загальних тенденцій і

вивчення історичних витоків менеджменту загалом, розвитку менеджменту академічної музичної культури зокрема;

- обґрунтувати явище менеджменту академічної музики як соціокультурного феномена, визначити та охарактеризувати його структуру, вибудувати та апробувати методологію його дослідження;

- розробити концептуальні терміни й поняття менеджменту академічної музики, що сприятиме оновленню теоретико-методологічної бази цього явища в українській культурології та мистецтвознавстві;

- здійснити аналіз культурної політики держави та хронологічно структурувати законодавчу базу менеджменту академічної музики періоду відновлення Україною незалежності (1991–2021);

- визначити інституційну структуру менеджменту академічної музики та виявити соціокультурні особливості такої інституалізації крізь призму музичної інфраструктури згідно з державним урядуванням;

- розкрити роль особистості в музичному менеджменті академічної музики, виокремити особистісний чинник у керівництві музичними проектами та визначити моделі менеджерів академічної музики;

- виявити й обґрунтувати специфіку Event-менеджменту при організації музичних конкурсів, фестивалів та інших мистецьких подій;

- з'ясувати рівень ефективності використання PR та інших технологій, засобів масової комунікації в менеджменті академічної музики;

- простежити застосування менеджменту академічної музики як засобу презентації України у світовому соціокультурному просторі та визначити міру його результативності.

Об'єктом дослідження є менеджмент музичної культури XX – початку XXI століття.

Предмет дослідження – менеджмент академічної музики на тлі соціокультурних процесів України на межі XX–XXI століть.

Хронологічні межі дослідження окреслюють період відновлення державної незалежності (кінець XX – початок XXI століть) та зумовлені

генезою й розвитком музичного менеджменту академічної музики в Україні.

Методи дослідження. У дисертації використано комплекс методів універсального, загальнонаукового та специфічного характеру, що зумовлено потребою синтезу різновекторних напрямів процесу становлення музичного менеджменту як науки в Україні на межі століть та спрямовано на забезпечення перспективи наукового осмислення цього процесу в соціокультурній проекції ХХІ-го століття.

З метою верифікації результатів дослідження було використано *емпіричні методи* наукових пошуків, зокрема *спостереження, спілкування, обговорення, порівняння, інтерв'ювання, опис*. Із *загальнологічних методів і прийомів дослідження* використано *аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, моделювання*. **Методи теоретичного пізнання** (*аксіоматичний, структурно-системний, історико-дискретний, системно-типологічний та комплексний аналіз джерел та наукової літератури*), їх класифікація, інтерпретація фактів, теоретичне узагальнення, формалізація, наукові описи, датування, статистика, систематизація, особливості структурної організації, сходження від абстрактного до конкретного допомогли уявити та сформулювати загальну модель менеджменту академічної музики. Особливості її функціонування досягнулись завдяки використанню *спеціальних методів та методів емпіричного дослідження* (*пошуковий, мистецтвознавчий, спостереження, описовий, персонології, теорії особистості, історико-стилістичний, структурно-функціональний, компаративний, психоаналітичний, моделювання, емпатії*). **Специфічні методи дослідження** (*соціокультурної динаміки, культурного мапування (за О. Копієвською), соціокультурної каузальності (запропонований К. Кислюком)*) дали змогу простежити процес функціонування академічної музичної культури в соціокультурних та політичних умовах від початку становлення незалежності української держави, визначити розвиток перебігу культурних процесів та подальшого функціонування менеджменту

академічної музики як науки, визначити прогалини і сфери потенційних часових, людських та фінансових інвестицій. *Термінологічний метод* став необхідний щодо вияву існуючих понять у наукових працях з культурології, менеджменту, педагогіки, мистецтвознавства, а також для розробки авторських концептуальних понять дослідження (*культурно-музична діяльність, музичний менеджмент, менеджмент академічної музики*) та специфічної термінології (*музично-педагогічний коучинг, музичний проєкт академічного мистецтва*). *Компаративний метод* дозволив зіставити та порівняти менеджмент музичних процесів не лише різних країн, а й різних епох, при визначенні діалектики загального та особливого у творчих пошуках і здобутках арт-менеджерів та продюсерів академічної музики в Україні та за кордоном.

Методологія дослідження ґрунтується на поєднанні культурологічного, соціокультурного, міждисциплінарного, синергетичного, діяльнісного, економічного, програмно-цільового, інформаційного *підходів*, а також історико-діалектичного, історико-системного, порівняльного та мистецтвознавчого *принципів* аналізу, *теоретичних та практичних аспектів* вивчення явища менеджменту академічного музичного мистецтва в Україні (джерелознавчому, історико-культурологічному, соціокультурному й історико-біографічному).

Теоретичною основою представленої роботи стали:

– праці *філософів та соціологів* (Т. Адорно, З. Баум, З. Бауман, У. Бек, В. Городяненко, С. Кримський, Л. Левчук, І. Лисий, С. Мельник, Т. Петрів, А. Постол, М. Тофтул), *культурологів* (О. Антонюк, І. Бобовнікова, В. Бондаренко, Л. Ванюга, П. Герчанівська, Н. Жукова, Н. Івановська, Н. Ігошкіна, Є. Коваленко, О. Копієвська, Н. Кулик, В. Мельник, Г. Меднікова, С. Садовенко, Б. Сюта, М. Шило, О. Яковлев, М. Ясінський), *мистецтвознавців* (М. Жишкович, С. Зуєв, Л. Кияновська, О. Клековкін, О. Козаренко, З. Ластовецька-Соланська, О. Немкович, Ю. Ніколаєвська, С. Олійник, В. Редя, В. Рожок, Н. Савицька, О. Самойленко,

К. Станіславська, М. Халітова, В. Шульгіна), *освітологів і соціологів* (В. Андрущенко, В. Кремень, В. Крижко, Л. Масол, В. Матвієнко, С. Сисоєва), *теоретиків управлінської діяльності у сфері культури* (Л. Горенко, А. Грушина, Н. Дочинець, С. Коленько, Н. Кочубей, Н. Сабельнікова), *психологів* (О. Литвиненко, І. Лубкович, І. Цимбалюк, Р. Чалдині), *економістів* (С. Гаркавенко, О. Кузьмін та О. Мельник, Н. Петришин) обумовили основні ознаки музичного менеджменту як своєрідного типу соціокультурного організування, а звідси окреслили й інші критерії – організаційні форми управління (гнучкі й адаптовані до процесів в умовах ринку), категорії професіоналізму персоналу, організаційні пріоритети (людський фактор), мотивування ефективної творчої діяльності, особистісний чинник (творчість і мистецтво менеджера, виокремлення його креативного компонента);

– дослідження з соціокультурної комунікації (О. Берегова, Ж. Денисюк, Н. Жигайло, О. Зерницька, О. Злотник, В. Іванов, Н. Моїсеєва, Т. Менько, О. Оленіна, Л. Піддубна, Г. Почепцов, О. Синєокий, А. Соколов, В. Степанов, О. Холод, В. Щербина) склали зв'язуючу ланку менеджменту з музичним мистецтвом;

– праці, в яких означено інформаційний простір в соціокультурних процесах, а також закон збереження інформації та його вияв в культурі (В. Бебик, Л. Білоус, О. Буньківська, І. Вінічук, Н. Голованова, О. Гоян, О. Грищенко, О. Дзьобан, Н. Дніпренко, О. Дубас, І. Зязюн, В. Іваненко, В. Іванов, В. Ігнатов, С. Квіт, К. Кислюк, Н. Костенко, С. Костишева, Г. Любовець, М. Маклюен, І. Малик, І. Мащенко, В. Михайлов, Л. Міноцька, О. Онищук, Л. Павленко, В. Петрик, Л. Піддубна, М. Поплавський, А. Скорик, М. Шевченко, В. Шульгіна, М. Яковенко);

– дослідження в галузі педагогіки та удосконалення системи освіти (С. Волков, Н. Даниленко та Л. Карамушка, І. Зязюн, В. Крижко, Н. Побірченко, Ю. Рашкевич, К. Робінсон, С. Сисоєва, О. Свідін,

Г. Хоружий, Г. Цехмістрова, Р. Шмагало, Н. Шуст) безпосередньо допомогли виокремити менеджмент в національній освіті;

– наукові розвідки у сфері музичного продюсування (О. Афоніної, Л. Горенко, А. Горчакова, О. Жуковіна, Є. Кияниці, В. Колоска, Є. Куришева, О. Литовки, І. Лисенко-Ткачук, Г. Ліфінцевої, Т. Монько, О. Нужненко, Н. Овсяннікової, О. Овчарук, Т. Петренко, І. Покулити, М. Прохорчука, С. Садовенко, К. Стеценка, О. Тадлі, І. Тарнавської, М. Фурсенко, В. Чекалюк, М. Чембержі, В. Шипуліної, О. Яворської) дозволили осмислити усі можливі контексти цього процесу щодо академічної музики в сучасну епоху та сформувати власний погляд на продюсера та його концептуальну сутність;

– роботи зарубіжних (С. Блек, С. Катліп, К. Келлер, Ф. Котлер) та вітчизняних (Т. Борисова, І. Брітченко, В. Вознюк, Н. Воробьов, Г. Карась, Є. Кияниця, Н. Крижановська, В. Королько, І. Лисакова, Н. Мендюк, В. Мойсеєв, С. Оборська, А. Павленко, Є. Палига, М. Поплавський, Н. Ревакович, Р. Сапенько, Н. Семененко, Т. Примак, М. Черепанин, А. Чібалашвілі, М. Швед) дослідників про роль маркетингу, консалтингу, Event-менеджмент та PR-менеджмент дозволили почерпнути засадничі дефініції щодо розвитку цих видів управлінського процесу та екстраполювати їх на сферу академічної музики;

– дослідження питання менеджменту культурно-мистецької сфери загалом (Л. Абрамов, О. Антонюк, Г. Гагоорт, В. Карлова, Н. Лебрехт, Д. Пассман) та музичного менеджменту в різних контекстах зокрема (О. Берегова, Г. Гаврилець, Г. Карась, М. Копиця, М. Поплавський, М. Халітова, Ю. Чекан).

Джерельною основою дослідження стали документальні свідчення, культурні артефакти музичного менеджменту України, що зберігаються в архівах, музеях, бібліотеках, філармоніях, театрах та інших закладах культури і мистецтва української держави, приватних колекціях та інтернет-ресурсах. Матеріалом дослідження є законодавчі акти країни (1991–2021

рр.), документи державних та місцевих органів влади щодо культурної політики, документи управлінської діяльності філармоній, навчальні плани та програми освітніх мистецьких закладів, а також практична діяльність інституцій культури, мистецтва та освіти України щодо менеджменту академічної музики.

Наукова і теоретична новизна роботи визначається першою спробою комплексного наукового осмислення менеджменту академічної музики як соціокультурного процесу сучасного українського державотворення.

Уперше:

– систематизовано дані наукової літератури та практичної діяльності щодо менеджменту академічної музики в соціокультурному просторі України; виявлено проблемні вектори теоретичного висвітлення предмету дослідження та часткові лакуни його прикладного втілення;

– здійснено комплексне міждисциплінарне дослідження менеджменту академічної музики в соціокультурному просторі України кінця ХХ – початку ХХІ ст.;

– сформовано концепцію «менеджмент академічної музики» як соціокультурного та системного явища сучасної постмодерної української культури; систему менеджменту академічної музики обґрунтовано як комплекс явищ і процесів, що демонструє водночас керованість і самоорганізацію, обумовлюючи потенційність і результативність подальшого функціонування цієї системи в художній культурі країни й світу;

– запропоновано та введено до наукового обігу авторські визначення основних концептуальних понять: «культурно-музична діяльність», «музичний менеджмент», «музично-педагогічний коучинг», «музичний проєкт академічного мистецтва», «музичне продюсування»;

– визначено інституалізацію менеджменту академічної музики в Україні, структуру якої складають: державні та місцеві органи влади,

підпорядковані органам державного урядування заклади культури (філармонії), всеукраїнські й національні громадські мистецькі об'єднання, наукові центри, концертні агенції та заклади музичної освіти. Визначена інституалізація показала, що забезпечення ефективності менеджменту академічної музичної культури можна досягнути лише в синергії усіх її складових;

– здійснено каталогізацію законодавчої бази означеного періоду, яка виявила їхню низьку дієвість в умовах вільної ринкової економіки, де не передбачаються інші форми фінансової підтримки культури, окрім прямого бюджетного фінансування закладів культури та не гарантується підтримка з боку держави недержавним культурним організаціям;

– вибудовано авторську модель арт-менеджера в соціокультурному просторі України, визначено типологію менеджерів академічної музики;

– осмислено особистісний чинник у керівництві музичними проєктами, виокремлено кращі зразки музичного менеджменту;

– розкрито специфіку концепту музичного продюсування як особливого процесу організаційної діяльності у сфері культурної індустрії, що передбачає ініціативу, створення та продукування власної мистецької ідеї (продукту) з метою її успішної реалізації в межах чинного законодавства держави;

Запропоновано:

– новий науковий погляд на менеджмент академічної музики в Україні;

– авторські визначення основних концептуальних понять: «культурно-музична діяльність», «музичний менеджмент», «музично-педагогічний коучинг», «музичний проєкт академічного мистецтва», «музичне продюсування».

Набуло подальшого розвитку та конкретизації:

– поняття «менеджмент академічної музики»;

– оцінка досягнень митців, організацій, установ, органів державного управління у сфері академічної музики, спрямованих на створення національного контенту та продукування культурного мистецького продукту, їх внесок у розвиток та популяризацію української музичної культури;

– розуміння передумов, причин і обставин виникнення менеджменту академічної музики в контексті соціокультурних змін;

– ідеї міжкультурного діалогу засобами академічної музики, що є умовою не лише сучасної культуротворчості в глобалізованому просторі, а й засобом збереження національної ідентичності та відвоювання належного місця на світовій геополітичній та соціокультурній арені.

Теоретичне значення дослідження полягає в суттєвому розширенні методологічного поля музикознавчих та культурологічних досліджень, введенні в мистецтвознавчий дискурс концепту «менеджмент академічної музики» як наукового напрямку міждисциплінарного гуманітарного простору. Одержані результати, як інформаційний компендіум, можуть бути корисними мистецтвознавцям, культурологам, педагогам, психологам, історикам, джерелознавцям, біографістам, слугуватимуть матеріалом для подальшого вивчення проблем музичного менеджменту.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання матеріалів дисертації у навчальному процесі закладів вищої освіти, навчальних програмах курсів із мистецтвознавства, музикознавства, культурології, менеджменту соціокультурної діяльності тощо; при написанні наукових статей, підручників, посібників, програм із культурних ініціатив і стратегій розвитку різних рівнів урядування.

Практичне значення дисертації підтверджується в роботі: Управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської обласної державної адміністрації, що дало можливість створити методологічне підґрунтя для формування стратегії управління культурно-мистецькою сферою при опрацюванні гіпотетичних сценаріїв розвитку регіонального

культурного середовища; висвітлення досвіду управлінської діяльності деяких установ культури області сприяє їх популяризації в Україні та за її межами, стимулює покращення їхньої роботи (довідка № 01/008-003/054 від 25.01.2023 р.); Житомирської міської ради при виконанні Комплексної цільової програми «Культурний простір Житомирської об'єднаної територіальної громади на 2021–2023 роки» у складі робочої групи з підготовки та проведення свята «Великдень у Житомирі» (Розпорядження міського голови та додаток до розпорядження № 71 від 28.01.2022 р.); Івано-Франківської обласної філармонії імені Іри Маланюк, де було визначено загальні тенденції становлення та динаміки розвитку професійного академічного мистецтва на Прикарпатті (довідка № 79а від 31.08.2020 р.). Основні наукові положення та результати, сформульовані у дисертації, апробовані та використовуються у освітньому процесі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка № 01-23/09 від 25.01.2023 р.) та Житомирського державного університету імені Івана Франка (довідка № 140/01 від 26.01.2023 р.) при проведенні лекцій і практичних занять з курсів «Менеджмент культури і мистецтва», «Менеджмент масових свят», «Основи організації у сфері культури і мистецтва», а також організаційно-творчій роботі.

Апробація результатів роботи здійснювалася у формі наукових доповідей на:

– міжнародних науково-практичних конференціях, конгресах, семінарах: «Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття» (Київ, 2017–2018), «Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі ХХІ століття» (Мукачево, 2017), «Мистецька освіта ХХІ століття: виклики сьогодення» (Кропивницький, 2017), «Музичне мистецтво ХХІ століття – історія, теорія, практика» (Дрогобич, 2018), «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (Київ, 2018), «Культурні домінанти в реаліях ХХІ століття» (Рівне, 2018), «Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі

XXI століття» (2018–2020), «Сучасний рух науки» (Дніпро, 2019), «ICT use and innovative work practices [INBIE-NET_2019]» (Ченстохово, Республіка Польща, 2019), «На пограниччі культур і народів» (Сянок, Республіка Польща, 2019), Міжнародному конгресі на відзначення 100-літнього ювілею Станіслава Монюшка (Гданськ, Республіка Польща, 2019), «Development of modern technologies and scientific potential of the world» (Лондон, Великобританія, 2019), «Європейський культурний простір і українські перспективи» (Рівне, 2019), «Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень» (Київ, 2020), «Theoretical and empirical scientific research: concept and trends» (Оксфорд, Великобританія, 2020); «Українське мистецтво, культура, освіта: актуальні проблеми, тенденції та перспективи розвитку» (Івано-Франківськ, 2021); «Мистецька освіта в умовах сучасного світу» (Харків, 2022);

– всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах: «Україна-Ватикан: контекст конфесійних ідентичностей і релігійних трансформацій у світі та Україні» (Івано-Франківськ, 2019), «Мистецька освітня галузь: методики, технології» (Миколаїв, 2019–2020), «Мистецька освіта в Україні: проблеми та інновації» (Житомир, 2021); «Діалог культур у полікультурному просторі сучасності» (Київ, 2021); «Хорове мистецтво в контексті розвитку української культури XIX–XXI століть» (Львів, 2021); «Українське сценічне мистецтво: актуальність питань інтеграції в світовий культурно-мистецький простір XXI сторіччя» (Івано-Франківськ, 2022); «Естрадно-вокальне мистецтво: історія, теорія, практика» (Івано-Франківськ, 2022);

– звітних наукових конференціях викладачів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2017–2020);

– а також як члена оргкомітету конкурсів, організатора та учасника концертів, мистецьких подій, у безпосередній освітянській практично-педагогічній, виконавській та музично-громадській діяльності.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства на тему «Провідні тенденції української музичної освіти західної діаспори (початок ХХ–ХХІ ст.)» була захищена у 2014 році, її матеріали в тексті докторської дисертації не використовуються.

Публікації. За результатами досліджень опубліковано 48 наукових праць, у тому числі індивідуальна монографія (обсяг – 26,74 др. арк.), 2 розділи у колективних монографіях, 45 статей, серед яких 4 проіндексовано у міжнародних наукометричних базах Web of Science, 12 – у фахових виданнях категорії «Б», що входять до переліку МОН України з мистецтвознавства та культурології, 5 одноосібних статей у наукових виданнях зарубіжних країн, а також 24 публікації в інших наукових збірниках України та зарубіжних країн, статтях і тезах за результатами наукових конференцій українською та іноземними мовами; 5 авторських свідоцтвах. Загальний обсяг опублікованих праць – 43, 44 друк. арк., з яких особисто автору належить 40,94 друк. арк.

Структура дисертації. Дисертація складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, чотирьох розділів, п'ятнадцяти підрозділів, висновків, списку використаних джерел (677 позицій, з них 42 – іноземною мовою), додатків. Загальний обсяг дисертації – 489 сторінок, що містить 11 рисунків і 8 додатків, з них 303 – основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, визначено його хронологічні межі, об'єкт, предмет, мету, завдання і методи; викладено методологічні та теоретичні засади дослідження; подано джерельну базу, розкрито наукову новизну, теоретичне і практичне значення одержаних результатів; представлено апробацію та практичне впровадження результатів наукової роботи.

Перший розділ «Менеджмент музичної культури: джерелознавчі, методологічні та мистецтвознавчі засади» складається з чотирьох

підрозділів, теоретико-методологічний дискурс яких зосереджений на розгляді зародження та становлення менеджменту музичної культури у контексті глобалізаційних змін, визначенні його теоретичних засад крізь призму соціокультурної державної політики.

У підрозділі 1.1. *«Історіографія виникнення та розвитку менеджменту музичної культури»* здійснено огляд численних робіт та публікацій, в тому числі й міждисциплінарного характеру, задля осмислення музичного менеджменту як категорії науки та усіх його складових. Проведений ретроспективний огляд матеріалів допомагає виявити, що становлення менеджменту культури як науки відбулось порівняно недавно – від середини ХХ-го століття, а процес його розвитку триває й досі, охоплюючи нові сфери, зокрема і музичну.

Комплексне дослідження історичних процесів становлення та розвитку менеджменту музичної культури як наукової дисципліни дозволяє виявити такі загальні світові та вітчизняні тенденції, як: зміна поглядів на роль культурної сфери в економіці, адаптивність соціокультурних процесів економічним стандартам, динамічність розвитку науково-теоретичної думки. Виявлено, що динаміка соціокультурної прогресії музичного менеджменту значною мірою зумовлена глобалізаційними світовими тенденціями. Загальний огляд літератури про становлення та розвиток менеджменту культури загалом і музичної зокрема засвідчує актуальність порушеної проблематики серед українських культурологічних (Ж. Денисюк, О. Копієвська) та музикознавчих (О. Берегова, Г. Карась, М. Копиця, Ю. Чекан) розвідок. Адже, якщо у світовій науковій спільноті така проблема достатньо розроблена (Г. Гагоорт, Ф. Кольбер), то у вітчизняному мистецтвознавстві й досі бракує системних напрацювань.

Як виявлено, окремі питання менеджменту культури розкривають поодинокі дисертації та монографії, збірники статей, науково-популярні публікації, тези доповідей науково-практичних конференцій, подкасти, лекції тощо. Проте, для української науково-теоретичної думки й досі

залишається відкритою низка питань менеджменту академічного музичного мистецтва, який навіть в тих соціокультурних умовах, в яких перебуває нині сучасна українська держава, і досі залишається *terra incognita*.

Звідси, питання історичного реконструювання наукового напрямку музичного менеджменту, ступінь його розробки в зарубіжній та українській історіографії дозволяє з'ясувати, що сьогодні в умовах постмодерного глобалізаційного суспільства предметом зацікавлення дедалі більше стає явище індустріалізації академічної музичної культури. Теоретико-методологічний простір різного наукового спрямування доводить, що концептуалізація поняття «менеджмент академічної музики» можлива лише в царині міждисциплінарних пошуків із залученням цілого спектру гуманітарних наук та результатів відповідних наукових досліджень.

У підрозділі 1.2. *«Менеджмент музичної культури як інструмент і складова державної політики у сфері культури та мистецтва»* відзначено, що концепція державної культурної політики видозмінювалась та удосконалювалась через діяльність Центру культурного менеджменту, Європейського культурного фонду, Українського культурного фонду, а особливо Українського інституту. Запущений державою механізм наприкінці третього десятка років незалежності нарешті почав спрацьовувати на результат, не зважаючи на провладні колізії: українська академічна музика, хоч поки не так масштабно, проте усе частіше стає доступною для виконання за кордоном, якнайкраще презентуючи українську державу в соціокультурному світовому просторі.

Проведена систематизація законодавчої бази України щодо реалізації державної політики в культурній сфері дозволила простежити динаміку її розвитку впродовж трьох десятиліть і показала, що вона формувалася в досить непростих соціокультурних та політичних часових умовах. Загальносуспільні цінності та ідеологічні засади, закріплені Конституцією України, відображалися в законодавстві паралельно з глобалізаційними процесами у світовій економіці та міжнародній політиці, зростанням

соціальної мобільності та міждержавних міграцій, прогресом інформаційних технологій та можливостей їх застосування. Динаміка соціокультурних процесів упродовж періоду незалежності спричиняла суперечливість характеру законодавчих актів, декларативна сутність яких простежувалися і на державному, і на локальних рівнях.

У підрозділі 1.3. «*Методи, прийоми та технології менеджменту музичної культури*» розглянуто визначені (М. Армстронг) загальносвітові інструменти управління як варіанти укріплення корпоративної культури менеджменту та необхідність їх імплементації (*економічних, соціально-психологічних та педагогічних механізмів*) в теорію і практику управління академічним музичним мистецтвом. Особлива увага звертається на *музично-педагогічний коучинг*, котрий дефініціюється нами як система принципів та прийомів, належить до соціально-педагогічного різнотипу тренінгу в структурі менеджменту академічної музики, має відповідні характерні різновиди (систематичний коучинг, цілеспрямований та безсторонній), котрі фокусуються на досягненні чітко визначених цілей.

Теоретико-методологічна основа дослідження, висвітлена у підрозділі 1.4. «*Методологічні засади дослідження музичного менеджменту в системі культури та мистецтва*», сформована за принципом рівнозначності досліджуваних явищ в культурологічному вимірі із використанням історичних, соціокультурних та економічних критеріїв. Культурологічний ракурс розкриття обраної теми вимагає відповідної методології, а багатогранність та специфічність проблематики дослідження менеджменту академічної музики як соціокультурного концепту зумовлює її комплексний характер, що поєднує різні підходи, принципи та методичні аспекти. Власне, поєднання *історико-діалектичного, історико-системного, порівняльного та мистецтвознавчого* принципів аналізу, *теоретичних та практичних* аспектів, дає можливість виявити й простежити генезу й характерні риси основних тенденцій явища менеджменту академічного музичного мистецтва в Україні; розглядати його в тісному взаємозв'язку із

суспільно-історичним контекстом, відтворювати цілісну картину цього явища; порівнювати менеджмент академічного музичного мистецтва у різних філармоніях України, у проведенні музичних конкурсів і фестивалів; виявити напрями його поступу; розкрити іманентні властивості досліджуваних мистецьких явищ.

У дослідженні коментуються поняття, терміни, література тощо з близьких до менеджменту академічного музичного мистецтва гуманітарних наук: культурології, філософії, філософії культури, музикознавства, мистецтвознавства, соціології, джерелознавства. Складність проблематики дослідження менеджменту академічного музичного мистецтва в Україні, специфіки його предмета, що охоплює широкий спектр питань, зумовлюють комплексний характер методології, що поєднує різні методи універсального, загальнонаукового та специфічного характеру. Методи дослідження базуються на принципах об'єктивності наукового знання, із залученням найсучаснішого понятійного апарату та інструментарію міждисциплінарних методик (на перетині різних сфер гуманітарного знання).

Таким чином, запропонована методологія дослідження спрямована на забезпечення перспективи більш глибокого наукового осмислення різновекторних напрямів процесу становлення та розвитку музичного менеджменту як науки в Україні у XXI столітті.

Другий розділ «Інституалізація менеджменту академічної музики в Україні кінця XX – початку XXI століть» присвячений вивченню питань існуючої системи культурно-музичної організації, а також пошуку нових шляхів її формування в умовах динамічних внутрішніх та зовнішніх глобалізаційних змін на межі двох століть і складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 2.1. *«Державні та місцеві органи влади у системі менеджменту музичної культури та мистецтва»* визначено, що становлення менеджменту академічної музики в Україні безпосередньо

залежить від формальних та неформальних організацій і установ. До формальних відносимо: Міністерство культури та інформаційної політики України, Міністерство освіти і науки України, відділи та підрозділи культури, служби та комітети, освітні установи (факультети та кафедри), мистецькі спілки. До неформальних належать різноманітні соціальні музичні угруповання (у тому числі інтернет-групи та сторінки), фан-клуби тощо. Виявлено, що система державного управління відіграє роль суб'єкта в управлінні культурною сферою, що поєднує численні органи центральної, регіональної та місцевої влади. Здійснений аналіз інституційного та організаційно-правового забезпечення органів державного управління сферою музичної культури доводить необхідність розробки сучасної моделі управління, розглядаючи її в структурному, функціональному та управлінському аспектах.

Інституалізація менеджменту академічної музики крізь призму наявної музичної інфраструктури в державі розглядається нами у підрозділі 2.2. *«Менеджмент академічної музики у філармоніях в розрізі управління музичною інфраструктурою на загальнодержавному рівні»*. Дослідження формування сучасної музичної інфраструктури України (З. Ластовецька-Соланська), її визначення (П. Герчанівська) та теоретичні засади (С. Олійник), систематизація історико-культурних процесів та побудова системи координат інфраструктури музичного життя на теренах українських земель в різні епохи (Ю. Чекан) дозволило виокремити серед системи координат філармонії, як соціокультурні державні установи, котрі є чи не найпершим організатором, керівником та популяризатором академічної музики. Структура організації мережі музичної інфраструктури на початку XXI-го століття залежить від взаємозв'язку державних рівнів управління і функціональних обов'язків філармонійних установ. Така сув'язь безпосередньо впливає на процес управління, а тому потребує якнайшвидшого залучення категорій менеджменту для ефективного виконання творчих завдань організацій, підвищення економічних

показників, побудови нових цілей та комплектації управлінського персоналу.

Розглянута діяльність установ усіх обласних центрів України (передумови становлення, функціональні можливості, потенціал) дозволили визначити їх менеджмент як лінійний з *централізованим, змішаним та децентралізованим типом управління*. Перший передбачає концентрування управлінських рішень в руках однієї особи – керівника/директора установи, який координує роботу підпорядкованих йому відділів (топ-менеджер); другий – може частково делегувати повноваження підпорядкованих йому функціональних структур (менеджери мистецьких колективів, начальники відділів); третій тип – передає усі повноваження спеціальним структурам та лише координує діяльність цих структур внутрішньо (між ними: наприклад, економічно-плановий відділ та відділ реклами і маркетингу) та зовнішньо (міністерство → філармонія).

У підрозділі 2.3. *«Професійні музичні організації, центри сучасної академічної музики та концертні агенції на етапах становлення музичного менеджменту»* визначено, що одним із видів інституалізації музичного менеджменту є громадські організації (спілки, центри) та концертні агенції як вагомій складовій його становлення. Охарактеризовано діяльність активно існуючих нині: Національної спілки композиторів України, Всеукраїнської музичної спілки, Національного музичного комітету України (м. Київ), Асоціації академічних музичних конкурсів (м. Київ), Галицького музичного товариства (м. Львів), Громадської організації «Колегіум Музікум» (м. Львів), Громадської організації «Спілка поляків України», Міжнародного наукового центру академічної музики «Новата» (м. Житомир), Національної концертної організації «UkrArtists» (м. Київ), Музичного агенства «Ухо» (м. Київ), Музичної агенції «Collegium Management» (м. Львів). Різностороння діяльність вищеперерахованих суб'єктів займає значуще місце у побудові як музичної інфраструктури академічної музики загалом,

так і формуванні системи менеджменту академічного музичного мистецтва зокрема.

До системи музичної інфраструктури, як необхідної зв'язуючої ланки між академічною музикою і менеджментом, зараховуємо також заклади музичної освіти. У підрозділі 2.4. «Заклади освіти як складова менеджменту академічної музики» мистецька освіта осмислюється нами як соціальне й культурне явище, що є вагомим чинником суспільної еволюції, здатної формувати систему духовних цінностей особистості та правильно визначати ціннісні орієнтири на шляху до самореалізації людиною, актуальні часовим умовам. Визначено, що мистецькі навчальні заклади стають початковим етапом становлення менеджменту академічної музики, основною метою яких є задоволення потреб громадян, суспільства і держави у мистецькій освіті, культурно-мистецькому вихованні дітей та юнацтва, залученні їх до професійного музичного мистецтва.

Проаналізовані перспективи розвитку культурно-мистецької освіти в Україні в контексті реформування освітнього законодавства виявили прогалини на державному рівні та констатували необхідність введення категорій менеджменту («суспільно важливий маркетинг» за А. Кольбером) в освітній процес задля партнерської співпраці між державою, бізнесом і закладами освіти у напрямі побудови загальнонаціональних пріоритетів.

Третій розділ «Арт-менеджер – ключовий елемент комунікативного простору культурно-мистецької індустрії» присвячений вивченню успішної діяльності митців і культурно-громадських діячів у сфері академічної музики, розгляду умов формування професійних арт-менеджерів у освітньому середовищі держави на сучасному етапі. Розділ складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 3.1. «Арт-менеджер в комунікативній системі сучасної культурної індустрії» універсальність застосування стереотипів програмного менеджменту (за Г. Мінцбергом та П. Друкером) дозволили вивчити та проаналізувати організаційні здобутків місіонерів та амбасадорів

культурної справи – провідних українських митців, творчих лідерів у різних сферах (культурній комунікації міжнародного рівня в Україні (І. Карабиць) та діаспорі (Р. Ревакович), державного управління в сфері культури (Г. Карась), вокально-педагогічній та виконавській діяльності (І. Кушплер)), котрі досі мало висвітлювались в науковому обігу в об'єктиві менеджменту. Їхні здобутки дозволили не лише осмислити продуктивні підходи в управлінні культурно-мистецькою сферою, а й вибудувати своєрідні моделі арт-менеджера в соціокультурному просторі України, регламентуючи унікальні стратегії, що були спрямовані на довготривалий результат.

Загалом, проаналізувавши життєвий і творчий шлях розглянутих представників у різних сферах та беручи за основу концепт доктора мистецтвознавства Н. Савицької щодо визначення «особистого масштабу життя» митців, вибудовуємо такі моделі арт-менеджерів в українській музичній культурі, активна та успішна культурно-громадська діяльність яких у значенні «*modus vivendi*» складає їх стержень: *музикант-комунікатор міжнародного рівня в Україні та діаспорі* (представляє українську академічну музику на світовій арені, зміцнює престиж національної культури шляхом подвижницької праці в організації культурно-мистецьких проєктів); *творчий лідер* (сприяє розвитку творчих здібностей кожного учасника організації мистецького процесу); *стратег-функціонер* (відзначається далекоглядним баченням та прогнозуванням культурних перспектив, умінням грамотно спланувати виробничий процес для успішної реалізації творчих задумів, визначити пріоритети мистецьких проєктів). Кожна із цих моделей взаємодоповнююча та взаємозамінна. В залежності від умов часу і простору кожен із вищеописаних арт-менеджерів міг одночасно функціонувати у трьох різних іпостасях. Чіткого функціонального розмежування, між тим, надавали хіба що займані ними різні посади. Моделі доповнюються засобами та механізмами управління в процесі культурних практик, а також особистісною «діяльнісною сутністю»

арт-менеджера, від котрої залежить характер управління в сфері академічного музичного мистецтва.

У підрозділі 3.2. *«Продюсер: суть і специфіка концепту»* констатуємо, що продюсер за своєю суттю є одночасно і митцем, і підприємцем, який здатний оцінити потреби арт-ринку, зрозуміти його перспективи, і, взявши на себе і на створену ним кампанію відповідальність за фінансування, продакшн і промоушн арт-продукту, отримати в підсумку відповідний результат. Звідси, пропонуємо розширити визначене К. Стеценком розуміння **музичного продюсування** та сформулювати його як *особливий процес організаційної діяльності у сфері культурної індустрії, що передбачає ініціативу, створення і продукування власної мистецької ідеї (продукту) з метою її успішної реалізації в межах чинного законодавства держави*. Зауважуємо, що процес музичного продюсування вміщує в собі як економічну, так і творчу складову, де основні компоненти – це індивідуальність та креативність суб'єкта діяльності, тобто продюсера, що визначають його затребуваність.

Наведені приклади професійної діяльності окремих продюсерів у сфері академічної музики в Україні (Р. Пірієв, Р. Дзундза) та в зарубіжжі (Р. Гурко) підтверджують важливість цієї професії для процесу становлення музичного менеджменту в державі. Висвітлений фактичний матеріал дозволяє глибше усвідомити значення поняття «продюсер» та підтвердити концепції науковців щодо синтетичної й синтезуючої природи продюсерської творчості, як і диференційованості творчої діяльності, а процес продюсування визначити як окрему понятійну одиницю музичного менеджменту.

Підрозділ 3.3. *«Особливості підготовки менеджерів академічної музики в закладах вищої освіти»* регламентує доцільність виховання професійного управлінського прошарку в освітньому музично-академічному середовищі та констатує потребу уніфікованого упровадження курсів з музичного менеджменту в освітньо-професійні

програми мистецьких спеціальностей галузі знань «Культура і мистецтво» ЗВО в контексті модернізації й перебудови освітніх систем на сучасному етапі.

Виявлено, що навчання та виховання менеджерів музичного мистецтва в освітньому процесі багатьох закладів вищої освіти хоч і присутнє, проте весь час підлягає ризикам та може набути в подальшому безсистемного характеру в непростих акредитаційних умовах при умові недостатньої кількості запланованих годин чи хаотичного планування спецкурсів в освітніх програмах мистецьких спеціальностей. Вирішення цієї проблеми потребує державного врегулювання, а також уніфікованого підходу щодо розроблення освітньо-професійних програм, котрі були би спрямовані на підготовку конкурентоспроможних кваліфікованих спеціалістів на ринку праці. Цілі й завдання такої підготовки бажано орієнтувати на створення відповідних умов для формування міждисциплінарних професійних компетентностей, що передбачають оволодіння засадничими управлінськими технологіями (арт-менеджмент), виробляють здатність до інтеграції управлінського зі сценічно-виконавським досвідом, сприяють набуттю креативних якостей творчої особистості. Такий підхід не суперечить відповідній стандартизації мистецької освіти на державному рівні та акцентує увагу на музичному менеджменті у сфері культури та мистецтва.

Порівняльний зріз навчальних програм зазначеного сегменту освіти ЗВО Прикарпаття (Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника) та Волині (Східноєвропейського університету імені Лесі Українки) дозволив зауважити, що, в основному, фокус їх спрямування – шоу-бізнес, тому поза меншою увагою залишається менеджмент академічної музики, його специфіка та особливості. Корекція тематичного наповнення у бік останнього може підсилити зацікавлення здобувачів зразками високого музичного мистецтва та посприяти як вихованню особистості, так і формуванню національної свідомості.

Систематизація уведення спеціальних освітніх компонент з основ музичного менеджменту на мистецьких спеціальностях, а ще краще – відкриття освітніх програм з музичного менеджменту, безумовно, сприятиме покращенню ситуації з організацією бодай власної виконавської чи музично-педагогічної діяльності обдарованої молоді та підвищенню їх інтересу до промоції на усіх рівнях високовартісного мистецького продукту.

Четвертий розділ «Event-менеджмент і PR академічної музики» складається з чотирьох підрозділів і націлений на доповнення понятійного апарату та простеження ситуацій екстраполяції засобів економічного менеджменту в сферу культури і мистецтва для підтвердження ефективності політики успішної кооперації академічної музичної культури і грошей на державному рівні.

У підрозділі 4.1. *«Специфіка менеджменту музичних проєктів академічного мистецтва»* концептуалізується поняття «музичний проєкт академічного мистецтва», а його осмислення підкріплюється виявленими та опрацьованими джерелами, зокрема, чинним законодавством України. Матеріали, в яких обґрунтовано визначення «проєкту» як категорії менеджменту (П. Друкер, М. Кузьмін, О. Мельник, Ф. Хміль), в тому числі «культурного проєкту» (Н. Івановська, І. Прокоф'єва, В. Шульгіна, О. Яковлев) та «мистецького проєкту» (Г. Гагоорт, М. Поплавський), дозволили запропонувати авторське визначення концепту «музичний проєкт академічного мистецтва» як організування резонансних культурних громадських заходів місцевого чи загальнонаціонального масштабу, тобто виду комунікаційної програми у системі стратегічного процесу функціонального менеджменту академічного музичного мистецтва, з метою залучення академічної музики як механізму позитивної соціальної дії.

На прикладі резонансних проєктів в Україні, здійснено класифікацію музичного проєкту академічного мистецтва за такими критеріями: задумом (комерційні, соціально-спрямовані, просвітницькі), обсягом (широкомасштабні та камерні) та перспективою (формування нової

слухацької аудиторії й розширення фан-зони українського класичного музичного продукту). Встановлюємо, що музичний, як і будь який інший мистецький проєкт, передбачає використання продуктів соціокультурної діяльності та залучення відповідних універсальних методик (Event-менеджмент, PR-служба), що сприяють ефективному менеджменту. Визначаємо відповідні ознаки музичного проєкту академічного мистецтва: актуальність, яка залежить від соціокультурних умов і може бути як продиктована цими умовами, так і самостійно диктувати вигідні умови соціуму та виступає консолідуючою й мотиваційною силою усіх складових проєкту; мотивація, яка зумовлена особистими цілями менеджерів та виконавців (соціальна значущість, професійна компетентність, і, як наслідок, – бажана винагорода); талант виконавців, менеджерів, як запорука успішності проєкту, визначає його якість та уможливорює конкурентоспроможність на соціокультурному ринку.

Різноманітні заходи у сфері академічної музики та формат їх проведення розглянуто у підрозділі 4.2. *«Менеджмент музичних фестивалів, конкурсів та інших мистецьких подій»*. Досліджено, що з початком становлення незалежності у 1990-х роках Національна спілка композиторів України організувала декілька міжнародних фестивалів сучасної академічної музики – «Музичні прем'єри сезону», «Київ Музик Фест», форум «Музика молодих» (Київ). З особистої ініціативи окремих митців паралельно виникли фестивалі «Контрасти» (Львів) та «Два дні і дві ночі нової музики» (Одеса). Це стало поштовхом до ініціативи проведення фестивальних заходів і в інших містах молоді української держави.

Здійснено огляд найбільш знакових національних та масштабних регіональних фестивалів (згідно стратифікації М. Шведа) не лише музично-академічного спрямування, але й мультижанрових, а також виокремлено конкурси академічного мистецтва та інші культурно-мистецькі заходи для їх загальної класифікації з позицій менеджменту академічної музики.

Виявлено, що у час соціокультурних змін, особливо спричинених світовою пандемією, майже усі заходи поєднують у собі інноваційні практики організації та проведення, включаючи Open-air та онлайн-формат. Виокремлені тенденції цього потужного соціального явища дозволяють охарактеризувати фестивальний менеджмент, котрий полягає у налагодженні міжкультурної комунікації, створенні культурно-мистецького та видовищного простору як форми дозвіллевої практики, національному спрямуванні стратегічного культурного розвитку.

Встановлено, що менеджмент музичних конкурсів і фестивалів нині набуває стрімкого розвитку не лише на загальнодержавному рівні, а й на регіональному – загалом, до проведення заходів академічного музичного мистецтва залучено майже усі територіальні одиниці. Їх організація дає поштовх розвитку академічного музичного мистецтва в Україні, його популяризації серед широких верств населення, а особливо серед молоді.

Підрозділ 4.3. «*Public relations у системі менеджменту академічної музики*» присвячено питанню розвитку PR-індустрії в соціально-культурній сфері з позицій PR-менеджменту. Основні напрями взаємозв'язку соціальних, економічних, політичних суб'єктів між собою і соціальним середовищем (побудова та реалізація стратегії, формування корпоративної культури, здійснення комунікацій, робота з персоналом) та стандартизація їх використання транспоновано на сферу продакшину академічної музики.

Визначено, що оптимальний вибір та ефективне використання PR-засобів (наприклад, моніторинг та брендинг) неминуче призводить до ефективного розв'язання поставлених стратегічних завдань та пришвидшує успіх. PR в культурній організації виконує три основні функції: інформаційну, мотивуючу, соціалізуючу. Як функція менеджменту у зв'язках із громадськістю, PR-діяльність повинна проводитись у відповідності з усіма основними універсальними принципами менеджменту: комплексно й системно, регулярно і контрольовано, відповідно до стратегічних та тактичних завдань. Суттєвої різниці між

ефективністю PR-кампаній академічної і масово популярної музики у сучасній маркетинговій системі нами не простежено, оскільки підходи до застосування піару, принципи й методи його використання, з точки зору ефективного менеджменту, однаково ефективні.

У підрозділі 4.4. *«Менеджмент академічної музики засобами комунікації»* з'ясовано, що засоби масової комунікації є зв'язуючою ланкою в інтеграції національної культури. Популяризація засобами масової комунікації будь-якого культурного продукту робить доступною академічну музику для пересічного слухача, а широкоформатний доступ презентує такий продукт та сприяє його подальшому попиту.

Охарактеризовано музичну періодику як невід'ємну частину інформаційного простору країни, що відображає стан розвитку й зрілості української музичної культури (за О. Шевчук); суспільне телебачення і радіомовлення України, а також платформу Euroradio2see, «Українська служба польського радіо» та «Польське радіо для закордону»; Internet-мережу (сайт «UA: Класична музика», сайт «The Claquers», Національний портал академічної музики «Music-review Ukraine», Культурна платформа «Ковчег “Україна”», україно-польська медіаплатформа U.P.M.P.); перший у світі мобільний додаток з українською академічною музикою Ukrainian Live Classic.

Визначено, що активне використання новітніх комунікаційних технологій як потужного ресурсу популяризації музичного академічного мистецтва – одне із першочергових завдань музичного менеджменту на початку XXI століття.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження підтвердили правомірність обраної теми, засвідчили достовірність розв'язання поставлених завдань і дозволили зробити такі висновки.

1. На підставі опрацьованого масиву наукової літератури, документальних джерел, культурних артефактів музичного менеджменту України, котрі зберігаються в архівах, музеях, бібліотеках, філармоніях, театрах та інших закладах культури і мистецтва України, Інтернет-ресурсах, що стосуються музичного менеджменту в сучасній державі, встановлено особливості його становлення та розвитку; з'ясовано, що феномен музичного менеджменту проявляється у поєднанні художньо-естетичної, суспільно-організуючої та націєтворчої спрямованості.

Здійснена історична ретроспектива виявила, що причиною зародження і становлення наукового менеджменту у ХХ столітті стало утвердження світових економічних моделей, процес формування яких посприяв появі так званих управлінських «шкіл»: школи наукового управління та її представників Ф. В. Тейлора, подружжя Ф. та Л. Гілбертів, Г. Л. Гант; школи Г. Форда; класично-адміністративної школи управління А. Файоля; школи людських стосунків М. П. Фолліта, Е. Мейо; школи виробничої демократії К. Левіна; школа поведінкових наук К. Арджириса, А. Масслоу та ін. Сучасний етап розвитку менеджменту як науки вирізняє провідні науково-теоретичні проєкції, що дозволяють узагальнити закономірності й принципи управління і менеджменту, а також виявити їх **загальні тенденції** – *універсалізм, організаційну культуру, конкурентоспроможність* як мистецтво будь-якої організаційної та управлінської діяльності. Праці знаних світових (М. Армстронг, П. Друкер, Ф. Котлер, Г. Мінцберг, М. Портер та ін.) і українських (Н. Жигайло, О. Кузьмін, О. Мельник, Ф. Хміль та ін.) сучасних теоретиків менеджменту, спонукають до розуміння цієї галузі науки як системи наукових знань, теоретичної бази практики управління. Теоретики маркетингу (Н. Борден, Д. Каллітон, Ф. Кольбер, Д. Маккарті) та PR-менеджменту (С. Блек, М. Маклюен, С. Катліп), а також українські фахівці та дослідники маркетингу і PR-діяльності (Л. Балабанова, І. Брігченко, С. Гаркавенко, Є. Палига, Г. Почепцов, В. Королько, В. Мойсеев та ін.) доповнюють

формування уявлень про особливості використання технологій менеджменту та можливості їх ефективного застосування у соціально-гуманітарній сфері.

2. Менеджемент академічної музики пропонується розглядати як соціокультурний феномен, що визначається в роботі як система управлінської діяльності, котра забезпечує успішне функціонування різних соціокультурних інститутів – організацій та установ, покликаних здійснювати соціально значиму діяльність у сфері музичної культури. Система менеджменту академічної музики включає: *інституції, персоналії та технології*.

Беручи за зразок універсальну модель економічного менеджменту, запропоновану українськими теоретиками О. Кузьмінім та О. Мельником, формуємо структуру музичного менеджменту в Україні таким чином:

- *за способом утворення та метою формування* – формальні та неформальні організації й установи. До формальних відносимо: Міністерство культури та інформаційної політики, Міністерство освіти і науки, відділи та підрозділи культури та освіти на регіональних та місцевих рівнях, служби та комітети, освітні установи (факультети та кафедри), мистецькі спілки. До неформальних належать різноманітні соціальні музичні угруповання (у тому числі інтернет-групи та сторінки), фан-клуби;

- *за величиною* – загальнонаціональний масштаб (Міністерство культури та інформаційної політики, Міністерство освіти і науки), регіональний (управління культури ОДА) та місцевий (департаменти культури чи освіти органів місцевої влади, мистецькі установи, центри дозвілля);

- *за кількістю цілей* – одноцільовий та комплексний;
- *за юридичним статусом* – юридичні та неюридичні особи. Перші – це офіційно зареєстровані організації з офіційним визнанням, атрибутами державної реєстрації, банківським рахунком, юридичним найменуванням,

адресою тощо, другі – це неформальні організації, профспілки, відділи, підрозділи, сектори, угруповання тощо;

- *за формою власності* – державні, приватні та змішані типи установ;
- *за характером адаптації до змін* – класично-академічні (філармонії) та інноваційно-модернізовані (агенства) установи;
- *за наявністю інвестицій* – дотаційні та комерційні установи;
- *за видами діяльності* – освітні та дозвілєві;
- *за способом утворення і формування статутного фонду* – унітарні та корпоративні;
- *за підприємницьким аспектом* (за Г. Гагоортом) – прибуткові та неприбуткові.

Система менеджменту академічної музики включає:

- *інституції* (органи влади, філармонії, професійні музичні організації, центри сучасної академічної музики, національні концертні агенції, заклади музичної освіти);
- *персоналії* (продюсери, арт-менеджери, організатори, викладачі, тренери, коучери, спікери);
- *технології* (PR, Event-менеджмент, Coach-технології, ЗМІ).

Ефективність цієї системи забезпечується синергією усіх її складових. Унаслідок такої багаторівневої взаємодії, система виявляє риси і керованої, і самоорганізованої, що робить її відкритою, динамічною, гнучкою, а також обумовлює її рух і розвиток.

Вперше в українському мистецтвознавстві здійснено спробу вибудувати методологічне підґрунтя цієї системи, теоретико-методологічна основа якого сформована за принципом рівнозначності досліджуваних явищ в культурологічному вимірі з використанням історичних, соціокультурних та економічних критеріїв.

Методологія ґрунтується на поєднанні культурно-історичного, культурологічного, соціокультурного, міждисциплінарного, синергетичного, діяльнісного, економічного, програмно-цільового, інформаційного *підходів*; історико-діалектичного, історико-системного, порівняльного та мистецтвознавчого *принципів аналізу* та використанні комплексу методів універсального, загальнонаукового та специфічного характеру.

3. На основі систематизації відомостей наукової літератури щодо порушеної проблеми пропонується авторське визначення поняття «менеджмент академічної музики» – це соціокультурний концепт, відкрите системне явище сучасної постмодерної української музичної культури у процесі стратегічного державотворення.

Узагальнивши теоретико-методологічні напрацювання, запропоновано та обґрунтовано авторські визначення концептуальних термінів менеджменту академічної музики:

– **культурно-музична діяльність** – один із різновидів культурно-мистецької діяльності (суспільно-естетична практика), пов'язаний зі сприйняттям, створенням та розповсюдженням творів музичного мистецтва, що здатний не лише відображати, а й формувати свідомість та ціннісні орієнтири людського буття;

– **музичний менеджмент** – відкрита система організації культурно-музичної діяльності, що функціонує в глобалізаційному середовищі сучасної соціокультурної реальності, має ознаки «плинності» культури та супроводжується державотворчими стратегічними процесами;

– **музичний проєкт академічного мистецтва** – організування резонансних культурних громадських заходів місцевого чи загальнонаціонального масштабу, тобто виду комунікаційної програми у системі стратегічного процесу функціонального менеджменту академічного музичного мистецтва, з метою залучення академічної музики як механізму позитивної соціальної дії;

– **музично-педагогічний коучинг** – система принципів та прийомів, що дають можливість розкриття творчого потенціалу, а також допомагають і мотивують у пошуку ефективних шляхів подолання психофізіологічних перепон та комплексів на етапах професійного становлення музиканта;

– **музичне продюсування** – особливий процес організаційної діяльності у сфері культурної індустрії, що передбачає ініціативу, створення і продукування власної мистецької ідеї (продукту) з метою її успішної реалізації в межах чинного законодавства держави.

4. Щодо державної підтримки розвитку музичної культури в Україні, то досліджено, що вона залежить, насамперед, від інституційного та правового поля розробки й реалізації національної культурної політики, чіткого розподілу функцій державних та місцевих органів управління різного рівня та координації їх діяльності із недержавними інституціями. Інституційну структуру державної політики у сфері музичної культури визначають основні та допоміжні інституції.

Визначено, що *основними інституціями державного управління у сфері музичної культури є*: Офіс Президента України, Національна Рада з питань культури при Президентові України, Комітет з питань культури і духовності Верховної Ради України, Міністерство культури та інформаційної політики України, інші органи центральної, регіональної та місцевої влади (департаменти та управління культури місцевих виконавчих органів). Саме вони здійснюють законодавчу та регулятивну функції менеджменту академічного музичного мистецтва.

Проведений аналіз інституційного та організаційно-правового забезпечення органів державного управління сферою музичної культури доводить необхідність розробки сучасної моделі управління, розглядаючи її в структурному, функціональному, управлінському аспектах. Аналіз державних законодавчих актів про культуру та їх структуризація за хронологією за весь період відновлення Незалежності (1994–2020) засвідчує

їх низьку дієвість, оскільки вони не розраховані на умови вільної ринкової економіки, не передбачаються й інші форми фінансової підтримки культури, окрім прямого бюджетного фінансування закладів культури, не гарантується підтримка з боку держави недержавним культурним організаціям.

Досліджуючи сучасні інституційні зміни, підмічено, що відбувається господарська трансформація культурної галузі, тобто поступове запровадження ринкових засад у деяких її секторах, зокрема музичному, проте процес інституційних реформ у сфері культури – ще далекий до завершення.

5. Інституційну структуру менеджменту академічної музики в Україні складають: державні та місцеві органи влади, підпорядковані органам державного урядування заклади культури (філармонії), всеукраїнські та національні громадські мистецькі об'єднання, наукові центри, концертні агенції та заклади музичної освіти.

Висвітлення основних віх діяльності найвизначніших філармонійних установ – Національної філармонії України (Київ), Одеської державної філармонії, Харківської державної філармонії, Львівської національної філармонії імені Мирослава Скорика, котрі символізують вісь соціокультурного перехрестя та відображають загальні риси управління в філармоніях інших регіонів, дозволяє визначити типи філармонійного менеджменту – *централізований, змішаний та децентралізований*, котрі свідчать про незворотність процесів реформації внутрішньої структури управління (реорганізація установ) та зміни концепції зовнішнього позиціонування (активний пошук нових форм презентації мистецького продукту). Описаний досвід Івано-Франківської обласної філармонії імені Іри Маланюк констатує факт доцільності проведення реорганізаційних процесів зі зміною парадигми управління на етапі децентралізації влади.

Серед важливих осередків музичної інфраструктури в контексті інституалізації менеджменту академічної музики важливу роль відіграють

громадські мистецькі угруповання – *Національна спілка композиторів України, Національна Всеукраїнська музична спілка, Національний музичний комітет України, Асоціація академічних музичних конкурсів, відновлене Галицьке музичне товариство, Громадські організації «Колегіум Музікум», Спілка поляків України*, – котрі визначаються як каталізatori функціонування музично-академічного життя в динамічному розвитку міжкультурних комунікативних процесів. Виокремлення діяльності *Міжнародного центру сучасної академічної музики «Новата»* у рамках наукової та виховної діяльності закладу вищої освіти зумовлене показом доцільності діяльності подібних інституцій як спеціальних осередків популяризації академічної музики на регіональному рівні. Саме вони здійснюють ініціювання та координацію науково-дослідних та мистецьких програм, пов'язаних із сучасною академічною музикою України та інших країн в культурно-освітньому процесі, здійснюють міжкультурну комунікацію.

На прикладі діяльності *Національної концертної агенції UkrArtsts, Музичного агентства «Ухо», Музичної агенції «Collegium Management»* показано найбільш вдалий досвід надання професійних послуг з менеджменту, консалтингу, організації національних та міжнародних концертних турів тощо саме вітчизняного академічного музичного продукту.

Доведено, що важливе місце в становленні системи менеджменту академічної музичної культури України займають мистецькі навчальні заклади, як підготовчий етап формування культурних споживачів у сфері академічної музики. Проаналізований розвиток культурно-мистецької освіти в Україні в контексті реформування освітнього законодавства (1991–2020) регламентує відповідальність держави за розвиток музичної культури, важливість академічного музичного мистецтва у вихованні особистості зокрема та національної свідомості загалом.

Виявлено проблеми підготовки слухачів класичної музики на локальному та глокальному рівнях:

– питання відповідності застосування класичного «трикутника корпоративного підприємництва» (акціонери, рада директорів, менеджмент) для забезпечення реалізації більшості інноваційних проєктів в умовах європейських економічних процесів національним культурним особливостям;

– недостатнє впровадження механізмів та більшості принципів стратегічного менеджменту освітніми закладами в сучасну систему управління (зовнішній контроль за проведенням ефективної кадрової політики та залучення бізнесу до освітнього менеджменту як потенційного стейкхолдера, здатного брати активну дольову участь у розвитку матеріально-технічної та кадрової бази самої освітньої системи);

– нівелювання питання розвитку якісної культурно-мистецької освіти в спеціалізованих мистецьких закладах через провал комунікативного менеджменту.

Визначений комплекс освітніх форм (*семінари, лекції, коуч-технології, майстер-класи, веб-семінари та вебінари, курси і програми заохочення*) та деяких технологій (*фандрейзенг*) здатен суттєво доповнити процес керівництва музично-академічною сферою при корпоративному чи організаційному плануванні, контролі, розподілі усіх наявних ресурсів, їх розвитку, моніторингу тощо задля підвищення ефективності та продуктивності культурної діяльності.

6. Роль особистості в музичному менеджменті розкривається через ключові фігури в цьому процесі – арт-менеджера та продюсера. Сьогодні – це організатори культурно-громадської діяльності чи бізнес-діяльності в арт-сфері/арт-індустрії/арт-бізнесі (культурному підприємстві), які формують як смак і попит споживачів інформації, так і простір артринку в цілому. До них належать: антрепренери, арт-менеджери, продюсери, імпресаріо, промоутери, агенти, арт-ділери, куратори та ін.

У різний період такою діяльністю у сфері академічної музики займались українські митці І. Карабиць, І. Кушплер, В. Луців. Нині серед відомих нам митців продовжують нею займатись в Україні та світі: П. Гунька з Великобританії, Р. Гурко зі США, В. Ольшанський, Р. Ревакович з Польщі, а також Т. Демко, Р. Дзундза, В. Дутчак, Г. Карась, О. Линів, І. Остапович, О. Пірієв, В. Рунчак, Б. Сегін, К. Стеценко-мол., Ю. Янко та ін.

Беручи за основу базові розробки в галузі мистецтва управління та менеджменту мистецтва авторитетних зарубіжних і українських науковців-практиків (Г. Гагоорта, П. Друкера, Г. Мінцберга, К. Робінсона, І. Цимбалюка), а також концепцію Н. Савицької щодо визначення «особистого масштабу життя» митців, вибудовуємо такі три моделі арт-менеджерів в українській музичній культурі – *музикант-комунікатор міжнародного рівня, творчий лідер, стратег-функціонер*. Моделі було сформовано на основі аналізу життєвого і творчого шляху мистецьких представників у різних сферах: культурній комунікації міжнародного рівня в Україні (І. Карабиць) та в діаспорі (Р. Ревакович), державного управління в сфері культури (Г. Карась), вокально-педагогічній та виконавській діяльності (І. Кушплер), – котрі досі мало висвітлювались в науковому обігу саме в об'єктиві менеджменту, що дозволяє переглянути продуктивні підходи в управлінні культурно-мистецькою сферою та екстраполювати унікальні стратегії, що були спрямовані ними на довготривалий результат, у сферу менеджменту академічної музики. Професійна діяльність сучасних продюсерів О. Пірієва, Р. Дзундзи та Р. Гурка демонструє вектори загальнонаціонального, регіонального та закордонного масштабу популяризації української музики.

7. Для виявлення специфіки Event-менеджменту досліджено звіти УКФ (2017–2019), офіційні сайти філармоній, концертних агенцій, приватні архівні матеріали та інші джерела, згідно яких опрацьовано організацію та проведення різноманітних музичних конкурсів, фестивалів та інших

культурно-мистецьких подій на загальнодержавному рівні. Показано загальну карту фестивального менеджменту академічного музичного мистецтва (порівняльна характеристика статистичних показників у розрізі 2017–2021 років між регіонами, співвідношення проведених фестивалів та інших заходів академічного музичного мистецтва) на культурній мапі України.

Згідно стратифікації фестивалів (за М. Шведом), їх розглянуто та класифіковано з позиції менеджменту академічної музики як такі, що проводяться з ініціативи національних всеукраїнських творчих об'єднань (НСКУ, НВМС та інших громадських організацій) і організованих з особистої ініціативи окремих митців (зокрема, І. Карабиця чи О. Линів). Виокремлено найбільш знакові фестивалі для проведення культурної політики України на світовій арені (зокрема, Міжнародний фестиваль сучасної української академічної музики «Київ Музик Фест», Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти», Міжнародний музичний фестиваль «Odessa Classics», Фестиваль сучасного мистецтва «Два дні й дві ночі нової музики», Міжнародний фестиваль сучасної музики «Lviv MozArt», Міжнародний фестиваль академічної музики «Kharkiv Music Fest») та масштабної популяризації академічної музики в сучасному соціокультурному середовищі у регіонах (Обласний відкритий фестиваль «Прикарпатська весна», Міжнародний фестиваль «Житомирська музична весна» імені О. Стецюка, Всеукраїнський фестиваль камерної музики «Pro|PHIL-music», фестиваль «Mariupol Classic» та ін.).

Динаміка розвитку соціокультурного простору зумовила їх інноваційні практики проведення – фестивалі «NonStop» та «Open Air». У такому форматі розглянуто Міжнародний музичний фестиваль «Odessa Classics», Міжнародний фестиваль сучасної музики «Lviv MozArt», Міжнародний музичний фестиваль оперети, опери та мюзиклу «O-Fest», Фестиваль сучасного мистецтва «Два дні й дві ночі нової музики».

Серед різновиду фестивального руху досить популярними в останній період стали мультижанрові фестивалі, де звучить сучасна академічна музика, серед яких, для виявлення певних ознак ефективного менеджменту, виокремлено Міжнародний фестиваль актуального мистецтва «PortoFranko», музичний фестиваль «Флюгери Львова», Фестиваль високого мистецтва «Bouquet Kyiv Stage Festival», Міжнародного фестивалю «Brave! Factory», Міжнародного фестивалю клезмерської музики та єврейської культури «Kyiv Fest Klezmer. Music. Art. Education». На прикладі розглянутих музичних проєктів, серед яких і «Ковчег “Україна”» показано, що українська академічна музика має відмінну від європейської ознаку – гостронаціональне забарвлення.

Для показу здійснення численної організації конкурсів академічного мистецтва на різних рівнях (обласному, всеукраїнському та міжнародному) виокремлено серед усіх Відкритий конкурс молодих вокалістів імені Іри Маланюк, Відкритий всеукраїнський студентський конкурс хорових диригентів (Івано-Франківськ), Міжнародний Конкурс Академічного Мистецтва Юних «Vivat, musica!» (Нова Каховка).

Особливим викликом для проведення мистецьких заходів стали умови карантинних обмежень та стрімка діджиталізація, що активізувало пошук нових (онлайн) практик організації та проведення конкурсів та фестивалів, а також нової слухацької аудиторії.

8. Увиразнено роль використання PR-технологій у менеджменті академічної музики (робота із ЗМІ – прес-релізи, прес-конференції, менеджмент новин), забезпечуючих засобів (фотографії, кіно- та відео-матеріали, друкована продукція, мультимедіа та Інтернет) та роботі із слухачами, інвесторами, владою, населенням, громадськими організаціями, спонсорами та ін.

Визначено, що publicrelations (PR) – це специфічний сектор ділової активності, який спрямований на створення сприятливого і доброзичливого соціокультурного середовища. У сучасному менеджменті PR не тільки

виходить на перший план, але є важливою складовою забезпечення успіху проведення мистецької події.

Встановлено роль засобів масової комунікації у менеджменті академічної музики крізь призму ключових культурних індустрій, які мають справу з індустріальним виробництвом і розповсюдженням текстів: *широке мовлення* (радіо, телебачення, до яких відносимо їх новітні кабельні, супутникові і цифрові форми), *Інтернет; музична індустрія* (запис, звукозапис, видання і концерти), *друк і публікації в електронному виді* (книги, онлайніві бази даних, інформаційні послуги, журнали і газети), *відеопродукт; реклама і маркетинг*.

Виявлено, що безпосередню комунікацію на музичні теми здійснюють: єдиний в Україні спеціалізований журнал «Музика», періодичні видання, серед яких «Українська музична газета», «Культура і мистецтво», «Культура і життя», національні радіо «Культура» та телевізійний канал «Культура», сучасні сайти («UA: Класична музика», «The Claquers»), портали («Music-review Ukraine»), медіа-платформи («Ковчег “Україна”», «U.P.M.P»), мобільні додатки (Ukrainian Live Classic). Інтенсивна динаміка розвитку медіа в останні роки була спричинена двома факторами: масовою діджиталізацією та карантинними обмеженнями через поширення вірусу COVID-19, коли більшість аудиторії змушена існувати в онлайн-режимі.

9. У найбільш розвинених державах світу з ефективними соціально-економічними системами, як правило, спостерігається високий рівень розвитку академічного музичного мистецтва. Він також є показником розвитку держави, важливим компонентом її культурного позиціонування у світовому соціокультурному середовищі і, як правило, об'єднує державне управління, бізнес та громадський сектор.

Для успішного функціонування держави в ринкових умовах необхідна значна кількість фахівців високої кваліфікації, зокрема у культурній сфері, котра безпосередньо відповідає за імідж країни у

цивілізаційній спільноті. Науково-технічний прогрес заклав підвалини для розвитку системи менеджменту на початку ХХ-го століття, застосування котрої в культурно-мистецькому секторі набуло стрімкого злету під його кінець.

Засади менеджменту як науки про ефективне управління на межі ХХ–ХХІ століть активно впроваджувались в усі сфери суспільного життя України. Проте, в українському шоу-бізнесі принципи та технології менеджменту практикувалися ефективніше, ніж в мистецько-академічному, оскільки були безпосередньо спрямовані на процес збільшення капіталу. Поза увагою бізнес-середовища залишилась академічна музична культура, котра належить до державного сектору управління та вважається елітарною для широких верств населення.

Академічна музична сфера доволі важко переходила на нові стандарти суспільного функціонування. Рідкісними також були теоретико-методологічні напрацювання, оскільки досвід успішної реалізації широкомасштабних мистецьких проєктів залишався незначним. Не сформованою до кінця була і державна політика у сфері культури, вектор спрямування котрої щоразу змінювався у залежності від провладних колізій.

Особливість сучасного етапу історичного розвитку України характеризується інтенсивним руйнуванням старих форм суспільного й культурного життя та активним пошуком нових, що відповідали б вимогам часу із врахуванням культурних традицій. У такому ракурсі, увага до академічної музики як найкращого презентанта держави у світі, набуває пріоритетності серед інших завдань усіх можливих провладних структур.

Доведено, що, не зважаючи на недопрацювання системи державного оподаткування для спонсорів і меценатів, опікунських рад, стратегічних проєктів тощо, застосування теорій менеджменту в культурній сфері загалом сприяє вирішенню стратегічних завдань та впливає на суспільний розвиток, піднімаючи соціокультурні стандарти. Мова йде про створення

державних культурних інститутів, фондів, національних асоціацій, підтримку та розвиток мистецьких і освітніх установ, громадських об'єднань, митців, сприяння в організації та проведенні творчих проєктів, квоти у засобах масової комунікації та інформації. При таких умовах результативність застосування менеджменту академічної музики як засобу презентації України у світі стає надзвичайно високою.

Проведене дослідження не вичерпує поставленої проблеми. Виникає необхідність детального вивчення діяльності усіх українських арт-менеджерів та продюсерів. Особливої уваги потребує глибший аналіз феноменального процесу менеджменту в умовах воєнного стану. Перспективні напрями подальших досліджень – упровадження зарубіжного досвіду здійснення управлінської діяльності в культурно-мистецькій сфері, підготовка менеджерів на різноманітних освітніх програмах, порушення питання змісту, якості та мотивації мистецьких проєктів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії:

1. Обух Л. Менеджмент академічної музики в соціокультурному просторі України (кінець ХХ – початок ХХІ століть): монографія. Івано-Франківськ: Симфонія-форте, 2021. 460 с., іл. URL: <http://repository.ukd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/302>.

Рецензія: Граб У. Б. В центрі уваги – менеджмент академічної музики. Рецензія на монографію Обух Л. Менеджмент академічної музики в соціокультурному просторі України (кінець ХХ – початок ХХІ століть). Івано-Франківськ: Симфонія-Форте, 2021. 460 с., іл. *Українська музика: науковий часопис*. Львів: ЛНМА ім. М. В. Лисенка. 2021. Ч. 4 (42). С. 196–197.

URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ukrmus.files.wordpress.com/2022/11/2021-04-n42-15.pdf>

2. Обух Л. В. Історіографія виникнення та розвитку менеджменту музичної культури в науково-теоретичних проєкціях. *Modern culture studies and art history: an experience of Ukraine and EU: collective monograph* (Олександрова О. О., Шаповалова Л. В., Андрєєва В. І., Березінська О. В., Білякович Л. М., Дубровская Г. Н., Єфіменко А. Г., Журавель-Змеєва Л. С., Zakharova O. Y., Zelenska O. P., Карась Г. В., Katrichenko K. O., Kindratiuk V. D., Коновалова І. Ю., Крепак К. В., Кулага Т. О., Сегеда Н. А., Михалевич В. В., Можайкіна Н. С., Nemkovich O. M., Hromchenko V. V., Овсяннікова-Трель О. А., Польська І. І., Piatnitska-Pozdnyakova I. S., Romaniuk L. B., Савонюк Г. О., Самойленко О. І., Осадча С. В., Sokolova A. V., Федотова О. О., Chuuko O. D., Щербакова О. К., Щербаков Ю. В.). Riga: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020. С. 323–338. URL: <https://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/60>

3. Obukh L. Multi-vector approach in cultural and artistic activity of the Ukrainian diaspora representatives. *Art Spiritual dimensions of Ukrainian diaspora: collective scientific monograph* (Dutchak V., Karas' H., Dundiak I., Kozinchuk V., Kukuza N., Novosiadla I., Fabryka-Protska O., Duda L., Fedorniak N., Obukh L., Kurbanova L., Sloniovska O.). Dallas, USA: PrimediaeLaunch LLC, 2020. P. 245–276. Режим доступу: <https://publishing.logos-science.com/index.php/primedia/issue/view/29/24>

Статті, що входять до переліку наукових фахових видань України:

4. Обух Л. Мистецька складова культурно-громадської діяльності Ганни Карась. *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип. 32. На пошану доктора мистецтвознавства, професора Карась Ганни Василівни*. Івано-Франківськ: ПНУ ім. В. Стефаніка; «Фоліант», 2015. С. 36–43. URL: <https://docplayer.net/71023283-Visnik-prikarpatskogo-universitetu.html>

5. Обух Л. Роль тренінгів та майстер-класів у розвитку психофізіологічної свободи студентів-співаків. *Актуальні питання культурології: альманах наукового товариства «Афіна» кафедри*

культурології та музеєзнавства / за ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне: РДГУ, 2017. Вип. 17. С. 250–253. URL: <https://kulturologiya.rv.ua/збірники/itemlist/category/5-актуальні-питання-культурології-альманах-наукового-товариства-«афіна»-кафедри-культурології-та-музеєзнавства.html>

6. Обух Л. В. Особливості підготовки менеджерів музичної культури у вищих мистецьких навчальних закладах. *Актуальні питання культурології: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства / за ред. Проф. В. Г. Виткалова. Рівне: РДГУ, 2018. Вип. 18. С. 72–76. URL: <https://kulturologiya.rv.ua/збірники/itemlist/category/5-актуальні-питання-культурології-альманах-наукового-товариства-«афіна»-кафедри-культурології-та-музеєзнавства.html>*

7. Обух Л. Фестиваль «Прикарпатська весна» як приклад продюсування професійного музичного мистецтва на Прикарпатті. *Українська музика. Львів, 2018. № 2 (28). С. 91–97. URL: <https://ukrmus.wordpress.com/home-ua/issues-ua/2018-2-n28/>*

8. Обух Л. Використання духовної творчості Романа Гурка в українських музичних проєктах. *Українська музика : науковий часопис. Львів: ЛНМА ім. М. В. Лисенка, 2019. Ч. 2 (32). С. 72–78. URL: <https://ukrmus.wordpress.com/home-ua/issues-ua/2019-2-n32/>*

9. Обух Л. В. Концептуалізація поняття «Музичний проєкт академічного мистецтва». *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2019. Вип. 125. 2019. С. 89–103. URL: <http://naukvisnyknmau.com.ua/article/view/189050>*

10. Обух Л. В. PR у системі менеджменту академічної музики. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб. / упор. і наук. ред. В. Г. Виткалов. РДГУ. Рівне: РДГУ, 2019. Вип. 33. С. 84–90. URL: <https://kulturologiya.rv.ua/збірники/itemlist/category/6->*

українська-культура-минуле,-сучасне,-шляхи-розвитку-напря-мистецтвознавство.html

11. Обух Л. В. Роль засобів масової інформації та комунікації у становленні менеджменту академічної музики в Україні. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*: наук. зб. / упор. і наук. ред. В. Г. Виткалов. Рівне: РДГУ, 2019. Вип. 31. С. 115–122. URL: <https://kulturologiya.rv.ua/збірники/itemlist/category/6-українська-культура-минуле,-сучасне,-шляхи-розвитку-напря-мистецтвознавство.html>

12. Обух Л. В. Українське радіо як соціокультурний бренд: кризь призму менеджменту академічної музики. *Культура України*: зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури; за заг. ред. В. М. Шейка. Харків: ХДАК, 2019. Вип. 66. С. 184–195. URL: <http://ku-khsac.in.ua/issue/view/11238>

13. Обух Л. В. Управлінська діяльність Ігоря Кушплера як творчого лідера в організації культурно-мистецького життя. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2020. № 28. С. 140–145. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/28_2020/part_5/28-5_2020.pdf

14. Obykh L. Traces of works of Stanislaw Moniuszko in contemporary cultural projects in Ukraine. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку* : наук. зб. / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов. Рівне : РДГУ, 2020. Вип. 35. С. 57–62. URL: <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/362>

15. Обух Л. Менеджмент академічної музики (на прикладі діяльності Львівської національної філармонії). *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку (напря: Мистецтвознавство)*. Рівне: РДГУ, 2021. Вип. 31. С. 81–86. URL: https://ppublishing.org/media/uploads/journals/journal/EJH_1_2019.pdf

Статті, що входять до наукометричної бази Web of Science:

16. Karas H., Romaniuk L., Novosiadla I., Obukh L., Zvarychuk Z. Introduction of innovative technologies in the study of music disciplines in higher educational institutions of Ukraine. *Revista on line de Politica Egesta*

Educacional. 2021. Vol. 25, № 3. P. 1618–1634. URL: <https://doi.org/10.22633/rpge.v25iesp.3.15585> (*Web of Science*) (*Особистий внесок: обґрунтовано доцільність використання коуч-технологій в освітньому процесі*).

17. Shaumian, O., Ternavska, T., Viktorova, L., Yarova, A., Obukh, L., & Serhiieva, A. Verbal Representations of Motivational Attitudes of Education Managers in the Post-Information Society. *Postmodern Openings*, 13(2), 2022. P. 51–76. URL: <https://doi.org/10.18662/po/13.2/443> (*Web of Science*) (*Особистий внесок: здійснено джерелознавчий аналіз*).

18. Kovalova, M., Alforova, Z., Sokolyuk, L., Chursin, O., & Obukh, L. The digital evolution of art: current trends in the context of the formation and development of metamodernism. *Amazonia Investiga*, 11(56), 2022. P. 114–123. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.56.08.12> (*Web of Science*) (*Особистий внесок: визначено прояви метамодернізму в мистецтві*).

19. Obukh, L., Bannikova, K., Tsurkan, I., Khudiakova, A., & Kotorobai, S. (2023). The problem of the cultural crisis in today`s information-digital society. *Amazonia Investiga*, 12(63), 2023. P. 206–213. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.63.03.19> (*Web of Science*) (*Особистий внесок: висвітлення проблемних аспектів розвитку культури крізь призму буттєвих і аксіологічних вимірів соціокультурного простору*).

Статті у наукових іноземних виданнях:

20. Обух Л. Коуч-технології, тренінги та майстер-класи як складові музичного менеджменту в соціокультурному просторі України. *WorldScience.Internationalacademyjournal*. 2018. March. Vol. 6. P. 43–46. URL: <https://rsglobal.pl/index.php/ws/issue/view/288>; <https://rsglobal.pl/index.php/ws/article/view/2538>. Журнал мультидисциплінарний. Розділ «Art». В *редколегії – науковці гуманітарної сфери*, p-ISSN: 2413-1032.

21. Обух Л. Особливості проведення музичних занять у вищій школі на сучасному етапі: коуч-технологічні прийоми. *Science Review International academy journal*. Poland, 2018. March. № 3 (10). Vol. 7. S. 69–73.

URL: <https://rsglobal.pl/index.php/sr/issue/view/246/235>. Журнал мультидисциплінарний. Розділ «Art». В редколегії – науковці гуманітарної сфери. ISSN2544-9346.

22. Obukh L. V. Project as a type of communication marketing program of art music in strategic management. Scientific journal *European journal of humanities and social sciences № 1 2019*. Vienna: Premier Publishing s.r.o. 2019. P. 38–40. URL: <https://ppublishing.org/archive/edition/the-european-journal-of-humanities-and-social-scie/243>. Журнал мультидисциплінарний. Розділ «Culturalstudies». В редколегії є доктор культурології. ISSN 2414-2344.

23. Обух Л. В. Сучасні культурні проекти України в контексті польсько-українських музичних зв'язків. *International Academy Journal Web of Scholar*. Poland, 2019. November. № 11 (41), Vol. 2. S. 27–31. URL: <https://rsglobal.pl/index.php/wos/issue/view/123>; <https://rsglobal.pl/index.php/wos/article/view/548>. Журнал мультидисциплінарний. Розділ «Art». В редколегії доктори соціальних гуманітарних наук, p-ISSN: 2518-167X.

24. Обух Л. В. Обух Л. Засоби масової інформації та комунікації як компоненти музичного менеджменту в Україні: кризь призму україно-польських культурних взаємин. *Na Pograniczach Kultur i Narodów*. Т. XIV. Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka; Polskie Towarzystwo Historyczne / Redakcja naukowa: Robert Lipelt. Sanok : PAJ-Press, 2020. S. 73–84. URL: <https://up-sanok.edu.pl/biblioteka/aktualnosci/nowe-tomy-na-pograniczach-8.html>. Видання культурологічного напрямку. В складі редколегії габілітовані доктори наук за профілем дисертації. ISSN 2451-2982

Статті в інших наукових виданнях та збірниках матеріалів конференцій, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

25. Обух Л. В. Роль інноваційних засобів навчання у розвитку виконавської свободи студентів-співаків. *Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття* : зб. матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції, Мукачево, 20–21 квітня 2017 р. Мукачево: РВВ МДУ, 2017. С. 297–300.

26. Obukh L. The role of training courses and master classes in the development of student musicians psychophysiological freedom. *Web of Scholar International academy journal*. Poland, 2018. January. № 1 (19). Vol. 5. P. 27–29.

27. Обух Л. В. Дні музики Мирослава Скорика: ювілейні проекти до 80-ліття маестро в Україні. *Тези Другої Міжнародної науково-практичної конференції «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях»*. 1–2 листопада 2018 року. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2018. С. 45–47.

28. Обух Л. Співак Орест Цимбала як організатор мистецьких проектів. *Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: виклики та концепції сьогодення*: зб. наукових праць / відп. за випуск С. М. Садовенко. Київ: НАКККіМ, 2018. С. 37–42.

29. Жишкович М., Обух Л. Ігор Кушплер як менеджер музичного мистецтва: пошуки, синтез, здобутки. *Українська музика* : науковий часопис. Львів : ЛНМА ім. М. В. Лисенка, 2019. Ч. 3–4 (33–34). С. 154–159. (Особистий внесок: проаналізовано життєвий шлях, творчу та педагогічну діяльність І. Кушплера в контексті музичного менеджменту).

30. Обух Л. Проект «Три С» : український музичний менеджмент у сфері академічної музики. *Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: дослідницькі практики, динаміка розвитку, сфери реалізації*: зб. наук. праць / упор., наук. ред. С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2019. С. 126–129.

31. Обух Л. В. Музичний проект як різновид функціонального менеджменту. *Сучасний рух науки*: тези доп. VI Міжн. наук.-практ. Інтернет-конференції, 4–5 квітня 2019 р. Дніпро, 2019. С. 804–808.

32. Обух Л. Становлення менеджменту академічної музики в соціокультурному просторі України. *Development of modern technologies and scientific potential of the world*: coll. Of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with

materials of the International scientific – practical conf., London, July 2, 2019. London: NGO «European Scientific Platform», 2019. V. 3. P 129–131.

33. Обух Л. Інноваційний підхід у академічній підготовці студента-музиканта. *Хорове мистецтво у вищій школі: проблеми і перспективи професійної підготовки* / ред.-упор. Л. Серганюк, Ж. Зваричук, М. Рудик. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2019. С. 102–106.

34. Обух Л. Імплементація механізмів менеджменту в управління академічним музичним мистецтвом. *Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень: матеріали міжн. наук. конф. 10 квітня 2020 р.* Луцьк: МЦНД. Т. 2. С. 83–85.

35. Обух Л. В. Концепція культурної стратегії Кирила Стеценка. *Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень* : матеріали міжн. наук. конф., 12 червня 2020 р. Київ : МЦНД, 2020. Т. 1. С. 111–112.

36. Обух Л. В. Еволюційні фактори в управлінні культурною сферою України. *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Vol. 2), July 24, 2020.* Oxford, United Kingdom : Oxford Sciences Ltd. & European Scientific Platform. С. 142–144. DOI 10.36074/24.07.2020.v2.43.

37. Обух Л. Менеджмент мистецької освіти в Україні на початку XXI століття. *Теорія і практика мистецької освіти: зб. наук. пр. / ред.-упор. Л. В. Обух (відп. ред.), М. А. Моїсєєва, С. В. Олійник.* Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2021. С. 6–12.

38. Обух Л. В. Менеджерська діяльність Романа Реваковича як вияв полікультурності. *Людина. Діалог. Цифрова культура* : зб. наук. ст. та тез наук. повід. За матеріалами наук. круглих столів: «Культурна антропологія: предмет і основні проблеми», 20.05.21 р., «Діалог культур у полікультурному просторі сучасності», 27.05.21 р. та Всеукр. наук.-практ. конф. «Людина в цифровому світі. Ефекти смерті, театру, «завіси»,

реального як феномени сучасного мистецтва», 04.06.21 р. Київ : ІК НАМ України, 2021. С. 166–168.

39. Обух Л. Менеджмент музичних конкурсів і фестивалів у часі соціокультурних змін. *Наукові та практичні дослідження розвитку естрадно-вокального мистецтва*: матеріали I Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 01 грудня 2022 року). Івано-Франківськ: РВВ ЗВО «Університет Короля Данила», 2022. С. 114–119.

40. Обух Л., Терентяк Д. Фандрейзинг митців Прикарпаття для ЗСУ. Наукові та практичні дослідження розвитку естрадно-вокального мистецтва: матеріали I наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 01 грудня 2022 року). Івано-Франківськ: РВВ ЗВО «Університет Короля Данила», 2022. С. 119–122. (Особистий внесок: досліджено ефективність волонтерської діяльності окремих митців Прикарпаття під час війни з росією).

41. Авраменко П., Заведія О., Обух Л. Культурно-мистецькі проекти Житомирщини як фактор національно-визвольної боротьби у ХХІ столітті. *Українське сценічне мистецтво: актуальність питань інтеграції в світовий культурномистецький простір ХХІ сторіччя*: зб. наук. праць (за матеріалами Всеукраїнської наукової онлайн-конференції 14–15 листопада 2022 року). До 20-річчя кафедри сценічного мистецтва і хореографії Навчально-наукового Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2023. С. 26–28. (Особистий внесок: висвітлено мистецький онлайн-проект «Тут і зараз!»).

Публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації:

42. Обух Л. Специфіка підготовки регентів у духовних закладах на прикладі Дяківсько-регентського інституту Івано-Франківського богословського університету імені св. Івана Золотоустого. *Наукові записки* / ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Серія :

Педагогічні науки. Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2017. Вип. 157. С. 181–185.

43. Обух Л. Лелеча доля: збірка музичних творів з репертуару вокального колективу «Ладо» : навч. посібник з вокально-хорових дисциплін / вступне сл. та ред. Г. Карась. Івано-Франківськ : Фоліант, 2020. 136 с.

44. Обух Л. Олександр Пірієв: «Я зараз не уявляю собі іншого буття». *Музика*. Київ, 2020. № 1–3. С. 29–43.

45. Обух Л. Психотехніка співу як сучасний напрям вокальної педагогіки. *Наукові записки: серія Педагогічні науки*. Кропивницький : ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. Вип. 195. С. 106–110.

46. Обух Л. Заповітами майстрині хорової справи. «Окрилена хоровою піснею». *Ольга Ничай: диригент, педагог, музично-громадський діяч (до 80-річчя від дня народження Заслуженого працівника культури України, професора Ольги Ничай та 20-річчя заснування Навчально-наукового інституту мистецтв)* : науково-популярні нариси / за ред. доктора мистецтвознавства, професора Г. Карась, кандидата мистецтвознавства, доцента Л. Романюк. Івано-Франківськ: Фоліант, 2021. С. 263–266.

47. Обух Л. Музикотерапія нації: вокальний ансамбль «Росинка» крізь призму феномену художнього керівника. «Творче життя – як крапля роси» (до 80-річчя від дня народження заслуженої діячки мистецтв України, професорки Христини Михайлюк та 55-річчя створення народного вокального ансамблю «Росинка»): науково-популярні нариси / за ред. докторки мистецтвознавства, проф. Г. Карась; автори-упор. Г. Карась, М. Ортинська, О. Черсак, О. Молодій. Івано-Франківськ: Фоліант, 2022. С. 112–114.

48. Обух Л. Нарис про коломиянина із тавром Касандри. *Олександр Козаренко: Недочитана партитура життя... Спогади про митця* : науково-публіцистичне видання / концепція видання, упор. та ред. доктора мистецтвознавства, проф. Г. Карась; ідея видання та упорядкування –

доктора філософії Р. Дзундзи. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С. 89–91.

Авторські свідоцтва:

1. Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 101807 на твір від 14. 01. 2021 р. Простий пошук (ukrpatent.org) (Аранжування музичного твору «Ладо»)

2. Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 101808 на твір від 14. 01. 2021 р. URL: Простий пошук (ukrpatent.org) (Обробка музичного твору «Маланка»)

3. Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 101809 на твір від 14. 01. 2021 р. URL: Простий пошук (ukrpatent.org) (Аранжування музичного твору «Ой, грало море»)

4. Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 101810 на твір від 14. 01. 2021 р. URL: Простий пошук (ukrpatent.org) (Аранжування музичного твору «Що в дядька Івана»)

5. Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 101811 на твір від 14. 01. 2021 р. URL: Простий пошук (ukrpatent.org) (Аранжування музичного твору «Темненькая нічка»)

АНОТАЦІЯ

Обух Л. В. Менеджмент академічної музики в соціокультурному просторі України (кінець ХХ – початок ХХІ століть). Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства за спеціальністю 26.00.01 – теорія та історія культури. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2023.

Дисертація є першим у вітчизняному музикознавстві дослідженням, присвяченому проблемі комплексного вивчення менеджменту академічної музики в Україні на межі ХХ–ХХІ століть як цілісної системи соціокультурного простору. У роботі зосереджена увага на основних засадах музичного менеджменту та загальному контексті його

функціонування. Здійснено спробу виявити історико-культурні передумови становлення і розвитку менеджменту академічної музики, проаналізувати актуальні процеси державного управління у сфері культури і мистецтва, відслідкувати національну культурну політику, вибудувати загальну методологію та інституалізацію менеджменту академічної музики, обґрунтувати концептуальні поняття, виокремити моделі арт-менеджерів, охарактеризувати сучасні процеси здійснення Event-менеджменту та PR.

Доведено, що феномен музичного менеджменту проявляється в поєднанні художньо-естетичної, суспільно-організуючої та націєтворчої спрямованості та визначається в роботі як система управлінської діяльності, котра забезпечує успішне функціонування різних соціокультурних інститутів – організацій та установ, покликаних здійснювати соціально значиму діяльність у сфері музичної культури.

Здійснена історична ретроспектива виявила, що причиною зародження і становлення наукового менеджменту означеного періоду стало утвердження світових економічних моделей, загальні тенденції яких – універсалізм, організаційна культура та конкурентоспроможність. Тож, система менеджменту академічної музики не тільки корелює цим тенденціям, а й інтерпретує їх крізь призму інституцій, персоналій та технологій. Методологічне підґрунтя цієї системи вибудоване на принципах рівнозначності досліджуваних явищ в культурологічному вимірі із використанням історичних, соціокультурних та економічних критеріїв.

Запропонована в дисертації авторська мистецтвознавча концепція ґрунтується на синтезі принципів аналізу, теоретичних та практичних аспектів вивчення явища менеджменту академічної музики в Україні, комплексі підходів і методів його наукового осмислення.

Ключові слова: музичний менеджмент, академічна музика, українська музична культура, соціокультурний простір, культурна політика, музична інфраструктура, мистецька освіта, культурна комунікація, музична

періодика, соціокультурна діяльність, арт-менеджер, продюсер, Event- iPR-МЕНЕДЖМЕНТ.

ABSTRACT

Obukh L. V. Management of Academic Music in the Socio-Cultural Space of Ukraine (end of XX – beginning of XXI century). Manuscript.

The dissertation for the doctoral degree in Art Criticism: speciality 26.00.01 – Theory and History of Culture. Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Ivano-Frankivsk, 2023.

The thesis is the first in the domestic musicology research on the problem of a comprehensive study of the management of academic music as an integral system of socio-cultural space in Ukraine at the turn of the 20th – 21st centuries.

The paper focuses on the basic principles of music management and the overall context of its functioning. An attempt is made to explore the historical and cultural background for the formation and development of academic music management, to analyze current processes of public administration in the field of culture and art, to track national cultural policy, to build a common methodology and institutionalization of academic music management, to substantiate strategical concepts, to distinguish art managers' models, and to describe modern processes of implementation of Event-management and PR.

It is proved that the phenomenon of music management is manifested in a combination of artistic and aesthetic, socially organizing and nation-building orientation and is defined in the work as a system of management activities, which ensures the successful functioning of various socio-cultural institutions, organizations and institutions designed to carry out socially significant work in the field of musical culture.

A historical retrospective has revealed that the reason for the emergence and formation of scientific management of the specified period was the establishment of new global economic models with such general trends as

universalism, organizational culture and competitiveness. Therefore, the management system of academic music not only correlates with these trends, but also interprets them through the prism of institutions, personalities and technologies. The methodological foundation of this system is built on the principles of equivalence of the investigated phenomena in the cultural dimension using historical, socio-cultural and economic criteria.

The proposed in this dissertation author's art history concept is based on a synthesis of the principles of analysis, theoretical and practical aspects of studying the phenomenon of the academic music management in Ukraine, and a set of approaches and methods for its scientific comprehension.

Key words: music management, academic music, Ukrainian musical culture, socio-cultural space, cultural policy, musical infrastructure, artistic education, cultural communication, sociocultural activity, music periodicals, art manager, producer, event and PR management.